

(7) ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 3 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਇਹ ਪੱਕਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਆਧਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਦਾ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੇ ਵਚਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਕੋਰਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 25 ਮਈ, 2004 ਦਾ ਇਮਪੱਗਡ ਆਰਡਰ, ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ-6, ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਜੱਜ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ। ਉਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਚਨਬੱਧਤਾ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(8) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਕੇ. ਐਸ ਗਰੇਵਾਲ ਜੇ.

ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ

Ctrl. ਏ. ਨੰਬਰ 20-1995 ਦਾ ਡੀ.ਬੀ.ਏ

2 ਨਵੰਬਰ, 2004

ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881 - S. 138- -ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੈੱਕਾਂ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ- ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ - ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 138 ਤਾਂ ਹੀ ਜੇਕਰ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੈੱਕ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਚੈੱਕ ਦਾ ਡਰਾਇੰਗ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ — ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ, ਨਹੀਂ — 'ਖਾਤਾ ਬੰਦ' ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਚੈੱਕ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਚੈੱਕ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੈੱਕ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ — ਅਪੀਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸੇ

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਖਾਤਾ ਦੇਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। "ਸੰਭਾਲ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ, ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ, ਸਥਿਤੀ, ਰਵੱਈਆ, ਸਬੰਧ, ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਚੀਜ਼ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਆਦਿ। ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਅਪੈਰਾਥ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਾਰਕ ਜਵਾਬੀ ਸੰਸਕਰਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਚਲਾਏ ਗਏ ਦੋ ਬੰਦ ਖਾਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋ ਹਸਤਾਖਰਿਤ ਚੈੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਉਸਨੇ ਭਰਿਆ ਸੀ। ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਿਰਹਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ।

(ਪੈਰਾ 12 ਅਤੇ 15)

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਪ੍ਰਦੁੱਮਣ ਯਾਦਵ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੇ.ਐਸ.

ਨਿਰਣਾ

ਕੇ.ਐਸ ਗਰੇਵਾਲ, ਜੇ.

(1)ਜਸਵਾਲ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਨੇਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਹ ਅਪੀਲ 24 ਮਈ ਨੂੰ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। , 1994.

(2)ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਉਧਾਰ ਲਏ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ 50,000 ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 21 ਜੁਲਾਈ, 1992 ਦਾ ਚੈੱਕ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ 'ਚ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨਾਲ ਚੈੱਕ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 24 ਜੁਲਾਈ, 1992 ਨੂੰ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਕੋਈ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਕੁਝ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਖਲ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ 2 ਅਗਸਤ, 1992 ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈੱਕ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਆ। 50,000 ਜਦੋਂ ਇਹ ਚੈੱਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਫੀ ਫੰਡ ਹੋਣ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨਾਲ ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 27 ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਬਕਾਇਆ ਕਲੀਅਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਤਹਿਤ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 9 ਫਰਵਰੀ, 1994 ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। 55,000 ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਹੋਰ ਕੈਦ ਕੱਟਣੀ ਸੀ। ਜੁਰਮਾਨੇ

ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ, ਰੁ. 50,000 ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(3) ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਚੈੱਕ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਖਾਤਾ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੈੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੈੱਕ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਵਚਨਬੱਧ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਐਸ. ਪ੍ਰਸੰਨਾ ਬਨਾਮ -ਵਿਜੇ ਲਕਸ਼ਮੀ, (1) ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਚੈੱਕ ਖਿੱਚਣ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

(5) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ 1000 ਰੁਪਏ ਉਧਾਰ ਲਏ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ 50,000 ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਵਜੋਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 21 ਜੁਲਾਈ, 1992 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਚੈੱਕ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ 24 ਜੁਲਾਈ, 1992 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਖਲ ਨਾਲ, ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ 2 ਅਗਸਤ, 1992 ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ 2000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਚੈੱਕ ਦੁਬਾਰਾ ਸੌਂਪਿਆ। 50,000 ਇਹ ਚੈੱਕ ਵੀ ਸੀ

(1) 1992 (2) ਆਰਸੀਆਰ 199 (ਮਦਰਾਸ)

Jaspal Singh Bedi v. State of Punjab and another 55
(K.S. Garewal, J.)

ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਫੀ ਫੰਡ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ PW-3 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਚੈੱਕ ਦੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਚੈੱਕ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(6) ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੇ ਪਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ-ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਦੂਜੇ ਚੈੱਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੈੱਕ 25 ਅਗਸਤ, 1992 ਨੂੰ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਖਾਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 21 ਨਵੰਬਰ, 1987 ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(7) ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ ਦੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਜਸਵਿੰਦਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਚੈੱਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖਾਤਾ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ 1989 ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 25 ਸਤੰਬਰ 1991 ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(8) ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜਦੋਂ PW-3 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਜਿਹੜਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਇੱਕ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੇਸ਼ੀ ਤੋਂ LIC ਪਾਲਿਸੀ ਦਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖਾਲੀ ਚੈੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਚੈੱਕ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚੈੱਕ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਜਦੋਂ ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(9) ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ., ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸੀ I ਵਿਰੋਧੀ ਕਹਾਣੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ, ਭੀਮ ਸੇਨ-ਡੀਡਬਲਯੂ-1 ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਸ਼ੇਰੇ-ਪੰਜਾਬ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੈ ਮਾਈ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਦੁਕਾਨ ਲਈ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲਦਾ ਸੀ। ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐਲਆਈਸੀ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਏਜੰਟ ਸੀ। ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਚੈੱਕ ਵਸੂਲਦਾ ਸੀ। ਭੀਮ ਸੇਨ—DW-1 ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਸਨੂੰ ਮਿਤੀ, ਨਾਮ ਅਤੇ ਰਕਮ ਭਰੇ ਛੱਡ ਕੇ ਖਾਲੀ ਚੈੱਕ ਦੇਣਗੇ। ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਹੜਾ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਦੇਸ਼ੀ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਜਵਾਬੀ ਸੰਸਕਰਣ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚੇ ਗਏ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਭਾਰ, ਅਰਥਾਤ ਭੀਮ ਸੇਨ—DW-1 ਅਤੇ ਆਰ.ਸੀ. ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ DW-2, ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਣਗੌਲੇ ਹੋਣਗੇ।

(10) ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਖਾਤੇ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦੋਵੇਂ ਚੈੱਕ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ “ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕਰ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਖਾਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਚੈੱਕ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਬੈਂਕਰ ਦੇ ਕੋਲ ਉਸਦਾ ਖਾਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਵਿੱਚ

ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ (K.S. Garewal, J.) ਦੇ ਅਰਥ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਸ. ਪ੍ਰਸੰਨਾ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਲਕਸ਼ਮੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(11) ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਪੀੜਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ NEPC ਮਾਈਕਨ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਮੈਗਮਾ ਲੀਮਿਟਡ ਲਿਮਿਟਡ, (2) 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਸ. ਪ੍ਰਸੰਨਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਨਾਲ ਚੈੱਕ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ 'ਖਾਤਾ ਬੰਦ', ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੈੱਕ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ "ਉਸ ਖਾਤੇ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀ ਰਕਮ ਚੈੱਕ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਹੈ", ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(12) ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਖਾਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। "ਸੰਭਾਲ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ, ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ, ਸਥਿਤੀ, ਰਵੱਈਆ, ਸਬੰਧ, ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਚੀਜ਼ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਆਦਿ। ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਅਪੈਰਾਥ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(13) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀਫੋਰਡ ਕੋਰਟ ਅਸਟੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਆਸ਼ਰ, (3) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਡੇਨਿੰਗ, ਐਲਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

“ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਗਣਿਤ ਦੀ ਸੁੱਧਤਾ ਦਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਸਾਹਿਤ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਡਰਾਫਟਮੈਨਾਂ ਦੀ ਅਕਸਰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਜੱਜ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਨੋ ਜਾਂਦੇ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਰਾਫਟਮੈਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਜਾਂ ਉਸ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ।

ਕੁਝ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ। ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਮੁਸੀਬਤ ਨੂੰ ਬਚਾਏਗਾ ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟਾਂ ਦਾ ਖਰੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸੂਝ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਜੱਜ ਸਿਰਫ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਡਰਾਫਟਮੈਨ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੇ ਉਸਾਰੂ ਕੰਮ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਸਿਰਫ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ 'ਬਲ ਅਤੇ ਜੀਵਨ' ਦੇਣ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪੂਰਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਖੁਦ ਇਸ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੜਬੜ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ? ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੱਜ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ

(4) 2001 (3) R.C.R. (Criminal) 328

(5) 2001 (4) R.C.R. (Criminal) 228

ਐਕਟ ਬੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਕਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(14) ਐਨਈਪੀਸੀ ਮਾਈਕ੍ਰੋਨ (ਸੁਪਰ) ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰ ਮੈਸਰਜ਼ ਬਿਰੂਮਾਲਾ ਏਜੰਸੀ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਸਮਾਲਾ ਮਰੋਪਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ, (4) ਅਤੇ ਐਸਆਰ ਮੁਰਲੀਦਾਰ ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੋਕ ਜੀਵਾਈ (5) ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(15) ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਹਾਰਕ ਜਵਾਬੀ ਸੰਸਕਰਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਹਸਤਾਖਰਿਤ ਚੈੱਕ, ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਚਲਾਏ ਗਏ ਦੋ ਬੰਦ ਖਾਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਭਰ ਕੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਿਰੂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ।

■(16) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(17) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

(2) 1999 (2) R.C.R. (Criminal) 648

(3) 1949 (2) All ER 155